

Autor: Boris Kolar

Název: *O vínu, kozách a jiných lstech*

Překlad: Petra Janků

Malý Erwan pustil při pohledu na osvětlený stůl měkkou ruku biskupa Nikolaze. Neslyšel křik kuchmistra ani vyděšené oddechování kuchtíků, kteří pobíhali od hrnce k hrnci s pánvemi rozžhaveného uhlí. Na okamžik se zastavil před krásou prostřeného stolu a nechal se zalévat bílým, nevinným světlem. Ozařovaly ho tytéž nebeské paprsky, jež se rozlévaly přes prsa koroptví složených kolem jater mladých dropů, po jazýčcích na podzim ulovených dlasků a v zimě ulovených brkoslavů. S hlavou vztyčenou, lehce nakloněnou na stranu tak, že mu bílé kadeře už padaly na ramena, s rozšířeným chřípím ještě dětského nosíku, přistoupil ke stolu okouzlený jako božský degustátor. Zářící a andělsky krásný tam vyčkával, až blaženost vůní doplní ještě krásnější chutě. Biskup Nikolaz mohl jen tiše sténat při pohledu na chlapce, jemuž byla taková boží milost dopřána. Kousal se do rtu, aby nepřerušil božskou scénu. Mlčky křičel, celý šílený z neovladatelných pocitů. Nepokoušel je potlačit, jen je hříšně nechal proudit po těle a po zdřevnatělých nohou, zatímco mu praskavě páraly vnitřnosti v podbřišku.

...

„Proklet buď, Erwane z Plougouskantu! A navždy prokleté budiž město Avinhon,“ syčela hlasem zmije a rozzuřené šelmy, „ty, který si za sebou zavřel těžká kostelní vrata, nemysli si, že mi unikneš. Ani ty, ani tvé potomstvo. Budeš trpět, protože jsi mi vzal můj bezcenný život. Budeš trpět, protože přijdeš o svůj největší poklad. Poklad, který ti byl slíben a na který čekáš, protože si myslíš, že je tvůj. Budeš se na něj dívat, budeš jej držet v rukou, ale nic ti z něj nezůstane. Tvé nenasytné choutky se mohou měřit jen s marnivostí a chamtivostí tohoto města, které pod záminkou slibu světců staví most přes tuto řeku, přes můj chladný hrob. Ale vězte, vy nenasytní mrchožrouti, kámen už nikdy nezůstane na kameni, tady na místě mé záhuby. Prokletý buď, Erwane z Plougouskantu, a ty...

Kat pustil provaz a těžká klec zmizela v řece dřív, než vyděšený biskup stačil otevřít ústa a cokoliv udělat. Přepadla ho slabost. Smrtný pot mu stékal po čele, sotva se držel zábradlí mostu. Neodřikal otčenáš za hříšnou duši ani neprosil za její odpuštění. Lidé sledovali, jak se velký spravedlivý muž vpotácel do úkrytu nosítek. „Odneste mě pryč! Na co čekáte? Pryč! Odneste mě do sklepů,“ neslo se nařikání vyděšeného pána.

...

„Arzhure, ochutnej, co je v měchu, ať zjistíme, proč ho náš drahý host tak těžce vláčí po světě,“ přikázala hlasem, v němž biskup ke svému velkému zděšení uslyšel samotného Pekelníka, jak se vysmívá jeho smutnému osudu. Proto okamžitě podal měch, protože Argantlowen o jeho neštěstí jistě věděla ještě, než se mu přihodilo.

„Kozí chcanky,“ pronesl lhostejně Arzhur a vyplivl odporné víno, „ale ne moc dobré.“

Druidka se obratně vyhnula měchu s vínem, aby ji nepostříkala ani kapka toho prokletého nápoje. Pak mladíka přiměla, aby ho, k velké nelibosti už tak promrzlého biskupova doprovodu vylil na oheň venku před dolmenem.

„Můj drahý Erwane, do hlubokého bahna ses dostal a těžké břemeno sis na sebe naložil. Vidím, jak se ti v obavách záda hrbí. Z marnivého požitkářství a nenasytného obžerství se utkala nit, která spojuje duši s tvým tělem, a ta se stala velmi tenkou. Už nevěříš, že je ještě daleko den, kdy se přetrhne a vypustí duši do nebe, zatímco maso a tuk se sesypou a shnijí v černé zemi. Co teď budeš dělat, zatracený ubožáku, když už nemáš čím potěšit smysly, které tak dychtí po dobrotách? Čarodějnice se zmocnila tvého vína z největších a nejlepších vinic křesťanského světa. A, jak nešťastné, připravil jsi ji o život. Kam se uchýlíš, když máš v sudech namísto drahocenné ambrózie, nápoje starých a nových bohů, jen samé kozí...“

...

Nato Lissandri zahlédl dva rolníky, otce a syna, kteří s potem na tvářích tlačili po cestě káru. Loňská úroda byla špatná, proto byla sýpka prázdná ještě před žněmi. Poprosili o několik věrtel obilí, aby alespoň do poloviny mohli naplnit své díže na káře. Lissandri pobídl koně, oháněl se bičem a křičel, ať se konečně klidí z cesty, protože jede důležitá patriarchova družina. Ubozí chudáci ze strachu odtlačili káru z cesty. Líná náprava, kterou dosud brzdila špatně namazaná osa, pod cestou nabrala sílu a vyrazila po mírném svahu. Ale jen k prvnímu většímu kameni, tam kára poskočila a převrátila se. Událost, nad níž nešťastní rolníci lomili rukama a plazili se po kamenech, aby posbírali alespoň pár hrstí rozsypané pšenice, připadala kapitánu Lissandriovi tak směšná, že se hlasitě rozesmál a plácal se po stehně. Cesta se stáčela přes potok a řídký les, odkud se

naskytl výhled na opevněné hradby hradu. Lissandri, naplněn novým nadšením, pozvedl meč a tvrdě pobídl klisnu. Ať i zvíře ví, že je toho dne bezpečně dovedl až na konec cesty.

...

„Ať zdraví slouží velkému bánovi! Guslaři budou navěky opěvovat slávu hrdiny, kterého zrodily bosenské hory. Vítejte u našich ohňů.“ Svetovidova poklona a promluva v jemném, domácky znějícím jazyce rychle proměnily zdrženlivé nové příchozí v přívětivé hosty, kteří ochotně svěřili koně Budoranovi.

Odpověděl mu nejstarší z vyslanců. „Bůh žehnej vám i vašim synům, že jste na prosbu našich bratrů katarů prošli půl světa. Jmenuji se Tešimir, jsem stařešina těchto ctihodných hříšníků, hledám světlo na cestě, kdykoliv se temnota snáší na naše duše,“ promluvil Tešimir. Předal Svetovidovi listinu s pečeti bána Ninoslava. Na jejím pergamenu byla jako důkaz pravosti zapsána jména jeho vyslanců. Teprve po Tešimirově svolení se vyslanci posadili k ohni a dopřáli si víno s vodou, prosnou kaši, sýr a skromné zbytky prasete, které se před dvěma dny otáčelo na hradním nádvoří. Jen stařešina si Svetovidovi posteskl na svými druhy, aniž by se dotkl vína nebo masa. „Podívej se na něj! Podívej se, při Bohu, odvedl jsem špatnou práci. Tyto ctihodné muže jsem nepřesvědčil ani příkladem, ani slovem, že mrzký život není po vůli Boží. Ve své chamtivosti by i svaté písmo políbili mastnými ústy.“

...

Ugos chtěl spíše než uspokojit svou zvědavost, si promluvit se svým mlčenlivým přítelem.

„Ach, Uci, my Tročané v Cividale nemáme přátele. Copak si nepamatuješ, jak se na mě Lissandri díval první dny na cestě? Jako bychom jim chodili rabovat majetek nebo krást dobytek. Uci, nenávidí nás, protože mají smrtelný strach z našich bohů. Ty nejde podplatit kostely, které víc než úctu k Pánu ukazují pýchu svých stavitelů a jejich lásku k penězům. Naši bohové neposlouchají zpovědi vrahů a zlodějů, neslyší nářky hašteřivých žen a neznají odpustky pro nečestné boháče. Člověk z Cividale se cítí bezmocný, nahý a bosý, když se uprostřed strašlivé bouře ocitne v našich horách. Nemůže prosit o pomoc celou řadu talismanů, které koupil na trhu a má je připevněné kolem pasu. O stříbrné feniky se nemusíš bát, ty si už cestu k Tročanům najdou. Kdybys měšec svěřil

poslovi, který se vrací do údolí, ležel by ještě před večerem v křoví s podřezaným hrdlem. Koneckonců my Tročané máme raději mezi zuby proso a sýr než stříbrňáky.“

Ugosovi se ulevilo. Přítel už nebyl zahalen chladným vánkem, který ho obklopoval po Budoranově smrti.

...

„Samozřejmě, drahá, co horšího se může stát úrodě, než že hrozny přezrají? Proto Saint-Émilion nikdo nebral vážně a ani si nikdo nevšímal tohoto magického Cabernet Franc. Kam nejlépe ukrýt to nejlepší víno, než mezi patoky?“

„Pokud se mě ptáš, tak v tom spočívá tvá monstrózní genialita!“

Pierrete už měla za sebou třetí skleničku „magického Cabernet Franc“.

„Přečetla jsi velikého doktora Adonia Leviho. Jak v tak velkém podniku podcenil soupeře!“

„Soupeřky!“

„Soupeřky! A že se mu nadšením z vína bude točit hlava. Z toho nejlepšího na světě.“

„Jak by z toho nebyl celý bez sebe, když ochutnal nejlepší víno křesťanského světa?!“

Pierrette a Chantalle se daly do smíchu.

„Proboha, ženská! Jak se jen naparoval! Kdyby nebyl tak arogantní, snad by mi ho bylo líto! Nakonec byl dokonce rozhořčený a hluboce uražený, že jsi pochybovala o tom, zda víno z našich vinic je opravdu nejlepší na světě.“

Zase se rozesmály. Pierrette oběma nalila falešný Cabernet Franc.